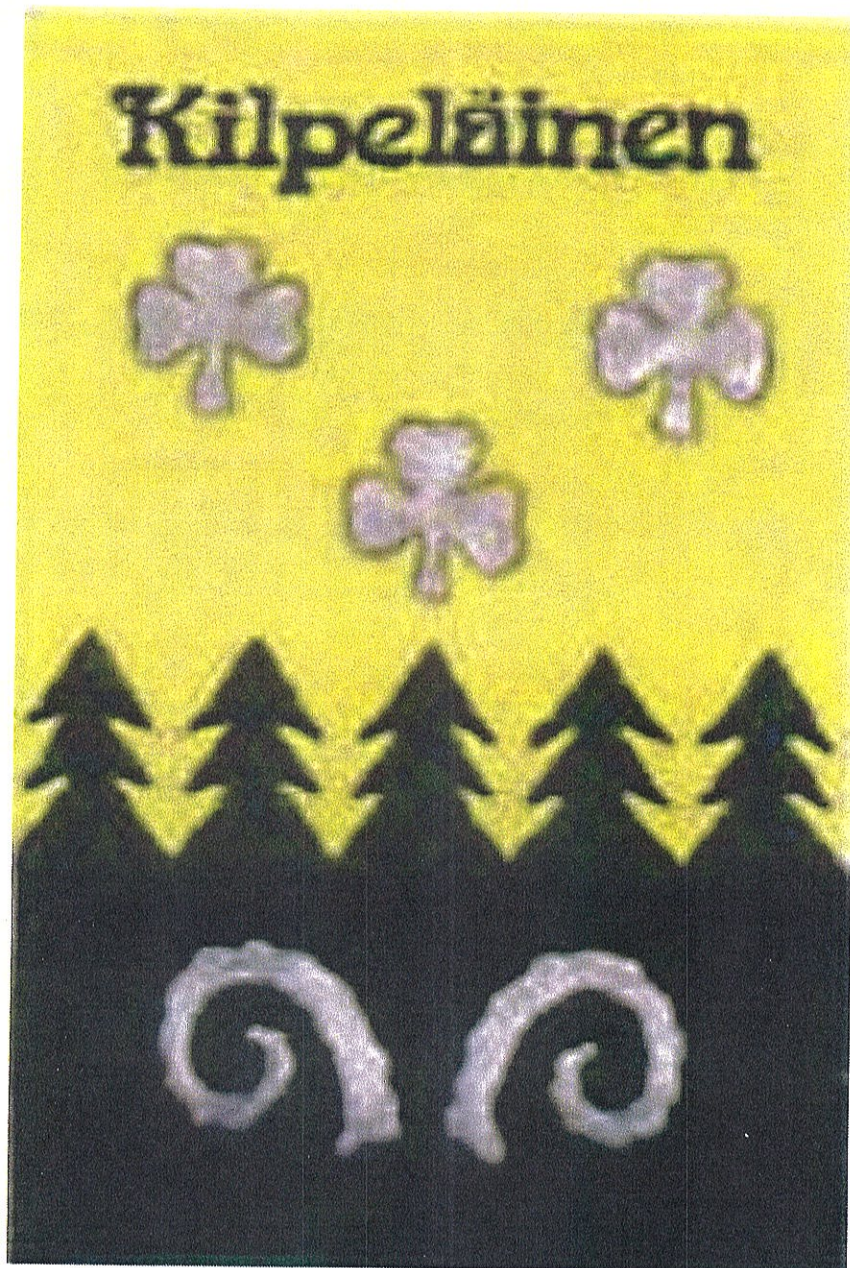

PESÄPALLOILEVAT KILPELÄISET

DAAVO SAASTAMOINEN

PESÄPALLOILEVAT KILPELÄISET

Vuosikymmenten mittaan ei ole ollut vaikea havaita, että pesäpallo on Kilpeläisen suvulle ”sukuvika” sanan positiivisessa merkityksessä. Toinen huomioni on, että en ole ollut tämän havaintoni kanssa yksin. Ainakin 15 vuotta on mielessäni pyörinyt, että asiasta pitäisi tehdä tarkempi selvitys. Lopullisen sysäyksen antoi kuitenkin vasta marraskuun lopussa 2020 facebookin julkisessa ryhmässä ”Pesäpallottuja” julkaistu ryhmäkuva henkilöistä, jotka olivat kokoontuneet muutama vuosi sitten juhlistamaan Etelä-Leppävirran Kiipperän 100 vuotta aikaisemmin tapahtunutta perustamista. Samaan yhteyteen oli ”pesäpallon kävelevä tietopankki” Pekka Jyrkiäinen laittanut Kiipperän v. 1964 joukkueen ryhmäkuvan. Molemissa kuvissa oli henkilöiden enemmistö Kilpeläisen sukuun kuuluvia. Tällöin päätin, että nyt tuo selvitys on tehtävä, muutoin asia jää sille asteelle, kuten valtaosa asioista nykyisin jää eli ”pitäisi tehdä”.

Itse lienen saanut rokotuksen ”pesäpalloneulalla” jo vauvaiässä. Asiaa ei tarvitse selittää sen tarkemmin kuin toteamalla, että äiti-Sirkka oli tyttönimeltään Ropponen ja hänen äitinsä Anna Emilia tyttönimeltään Kilpeläinen ja lähtöisin Saahkarlahden Perä-Kilpelästä. Ensimmäiset muistikuvani lajista liittyvät enooni Olavi eli Olli Ropposeen, hänen isoon baseball-räpylänsä ja pallon heittelyyn serkku-Lassin kanssa. Räpylä oli niin iso, että se ei tahtonut millään pysyä pienen pojan kädessä. Ensimmäinen kosketus lajiin oli kuitenkin tapahtunut jo paljon aikaisemmin. Siitä olin itse kuitenkin autuaan tietämätön. Äitini kertoi, että olin nukkunut jonkin pelin aikana vaunuissa mummolan eli Roppolan maista erotetulla Puurtilan kentällä. Muuan PKP:n pelaaja (Turunen?) oli tullut paikalle, kurkistanut vaunuihin ja sanonut, että siellä se pieni Kisapoika nukkuu.

Lapsuudesta muistan Puurtilan Kisa-Poikien ja Kiipperän väliset pelit, tosin en juuri niiden lopputuloksia. Kun asuttiin Puurtilassa ja kun Kiipperän joukkueessa pelasi sukulaisia, en oikein tiennyt, että ketä tässä nyt pitäisi kannattaa. Tilanne ei muuttunut muuksi, kun Olli-eno siirtyi kaudeksi 1957 Kiipperästä PKP:n riveihin. Vaikka PKP:n joukkueessa pelasi muutama muukin sukulainen, osa ukkini Otto Emil Ropposen puolelta, oli Kiipperässä heitä edelleen enemmän. Asia ratkesi oikeastaan vasta v. 1964, jolloin pääsin ensimmäisen kerran pelaamaan PKP:n edustusjoukkueessa ns. pokaaliotteluun Kiipperää vastaan. Eihän sitä vastapuolelle voinut hurrata.

Nämä ajat ovat olleet ja menneet, pesäpallo ei kummassakaan seurassa, kuten ei koko Varkauden lähialueellakaan, ole sitä mitä se oli ennen. Varkauden seutuhan oli 1960-luvulla melkoinen pesäpallokeskus, oli joukkueet samanaikaisesti miesten ja naisten SM-sarjassa, parikin joukkuetta Suomensarjassa ja useita maakuntasarjassa. Enää voi vain muistella tai haaveilla naapureiden tiukoista paikallisotteluista. Tilanne tosin alkaa olla samanlainen maaseudulla koko tasavallassa..

Samalla tavalla ovat vähentyneet myös pesäpalloilevat Kilpeläiset. Tällä hetkellä ainoat taitavat olla joukon nuorimmat eli Lari Kilpeläiset pojat. Toivottavasti määrä lisääntyy pian ainakin yhdellä, kun Larin nuorimmainen, v. 2013 syntynyt Niilo, astuu kentille.

Äitini papereista löysin kirjoituksen Lahen-Kilpelän Kalle Kilpeläisen (haarassa ”Uudistalo”) haastattelusta, jonka oli tehnyt Tauno Leväinen 17.5.1993. Siinä Kalle kertoo mm seuraavasti: ”Talvella harrastettiin hiihtoa paljonkin ja juostiin kesäisin ja sitten, kun pesäpallo tuli muotiin, niin sitä sitten pelattiin. Se pelihän se on ollut tällä kylällä muodissa

näihin päiviin asti. Pesäpallo on vissiin minun tuomani tänne Saahkarlahteen. Olin Riihimäellä sotaväessä ja silloin vuonna 1922 se alkoi levitä. Muistan vielä, kun siellä Riihimäellä harjoituksissa vänrikki Simelius minun pesäväliä juostessani, kun sai heittämällä polttaa, kun läksin ykköspesältä kakkoselle menemään niin se vasemmalta puolelta heitti niin, että pallo kävi tähän ohimoon ja minähän tuuperruin maahan siitä laakista. Se oli semmoinen tälli, kun sai heittämällä polttaa. Ei siitä kuitenkaan sen kummempaa tullut, nousin kohta ylös ja peli jatkui, mutta oli se silloin niin kova tälli, että maahan painoi”.

Kallen kertomus pitää varmasti paikkansa. Pesäpallon syntyvuosi on juuri tuo 1922, jolloin ratkaistiin myös miesten ensimmäinen Suomen mestaruus. Sitä ennen ei Saahkarlahdessa ole voitu tuntea pesäpalloa, koska sen nimistä peliä ei vielä ollut. Palloa on kuitenkin varmuudella lyöty Suahkarissakin ennen tuota vuotta kuningaspallon, nelimaalin tai pitkäpallon nimellä. Todettakoon, että tuo Kallen kertoma ns. heittopoltto poistui säännöistä vasta vuodesta 1933 alkaen. Oikein hirvittää ajatella, mitä pesäpallokentillä tapahtuisi nyt, jos tällainen etenijän polttaminen olisi sallittua.

Selvitys lähtee liikkeelle **Petteri Juho Kilpeläisestä** (18.8.1825 – 27.4.1891). Hän ei tietenkään tiennyt mitään pesäpallosta, mutta ehkä jonkinlaisesta pallon tai kurrin lyömisestä kuitenkin. Hänen lapsistaan lähtevät ne ”pääsukuhaarat”, jotka ovat selvityksen pohjana ja joista käytän nimiä Lankila, Harjuranta, Vattuaho, Perä-Kilpelä ja Uudistalo, joka kirjoitetaan näin, mutta sanotaan Uuvistalo.

Pesäpalloa pelanneiden nimet on tekstissä lihavoitu. Mukana on myös sellaiset, joiden peliura on päättynyt juniorisarjoihin. Mukaan on otettu myös puolisot. Selvityksen vanhimman päähenkilöt eivät liene pelanneet missään sarjoissa puhumattakaan juniorisarjoista, koska niitä ei siihen aikaan juuri ollut. Heidän osaltaan riittää, että he ovat ylipäänsä harrastaneet pesäpallon tai sitä edeltäneiden pallopelien pelaamista. Noita vanhimpia lukuun ottamatta on jokaisen yhteydessä mainittu seura tai seurat, joita itse kukin on edustanut. Kun selvitys koskee nimenomaan ja ainoastaan henkilöitä, ei sarjatasolla tai pelivuosien lukumäärällä ole merkitystä. Kaikkiaan pesäpalloilevia Kilpeläisiä on ollut toistaiseksi 65 joista puolisoita 8. He ovat edustaneet 23 seuraa.

Olen tässä selvityksessäni käyttänyt paitsi muistiani, varmuuden vuoksi Kilpeläisen suvun sukukirjaa ”Kilpeläisten sukutarinaa Syvämmäestä vuodesta 1561”. Olen ensin muistellut sukulaisuuksia ja sitten katsonut kirjasta, mikä on totuus. Lisäksi olen kysellyt asioita jokaisen sukuhaaran osalta usealtakin selvityksessä mainitulta henkilöltä. Erityisen paljon olen ollut yhteydessä Perä-Kilpelän Juhaan. Jokaiselle suuret kiitokset.

LANKILA

Katariina Loviisa Lankinen os. Kilpeläinen (25.11.1849 – 6.7.1939)

- 1
- * Armas Lankinen (17.6.1894 – 29.9.1945)
    - * **Mauno Ilmari Lankinen** (5.11.1940 – 10.10.2018) ELK
  - * Aleksanteri Lankinen (21.2.1879 – 24.8.1935)
    - * **Eino Aleksanteri Lankinen** (10.12.1912 – 26.9.1943)
      - * **Esko Eino Juhani Lankinen** s. 27.3.1944 ELK
    - * **Vilho Kalevi Lankinen** (28.1.1917 – 11.5.1994) ELK

- * **Otto Emil Lankinen** (20.1.1887 – 22.8.1959) ELK
- * **Väinö Eemeli Lankinen** s. 17.2.1928 ELK
- * **Pirkko Inkeri Sukula** os. Lankinen 4.9.1958 PKP
- * **Pentti Sakari Lankinen** s. 4.6.1962 Viri, PKP, KarMa, ELK

HARJURANTA

Esa (Esaias) Kilpeläinen (20.4.1852 – 26.11.1932)

- * Esaias Kilpeläinen (24.9.1888 – 10.7.1953)
- * Salli Mirjami Hyvönen os. Kilpeläinen (24.3.1914 – 5.9.1973)
- * **Niilo Juhani Hyvönen** s. 6.9.1946 HaKi
- * Marjut Anneli Pulkkinen os. Hyvönen s. 16.10.1947
puoliso **Paavo Henrik Pulkkinen** s. 25.3.1946 HaKi
- * **Veli Ensio Hyvönen** s. 13.11.1949 HaKi
puoliso **Maija Inkeri Hyvönen** os. Autio s. 4.1.1953 PKP

VATTUAHO

Kalle Petteri Kilpeläinen (12.5.1856 – 5.2.1934)

- * Albin Juho Kilpeläinen (17.6.1883 – 1.3.1958)
- * Olga Alina Thil os. Kilpeläinen (23.1.1907 – 23.7.1939)
- * **Eino Ensio Thil** (16.4.1928 – 7.10.1980) ELK
- * Elvi Tuovinen os. Kilpeläinen (15.11.1909 – 1.4.1969)
puoliso **Toivo Edvart Tuovinen** (18.3.1900–10.12.1971) ELK, Tarmo, JoU
- * **Teuvo Edvin Tuovinen** (16.11.1931 – 26.11.2019) ELK, JoU
- * **Unto Taneli Tuovinen** (10.9.1935 – 17.5.2011) ELK, JoU
- * **Taito Antero Tuovinen** (22.9.1939 – 26.2.2016) JoU
- * **Toivo Tapio Tuovinen** s. 10.2.1948 JoU
- * **Timo Tuovinen** s. 9.12.1985 PKP
- * **Martti Olavi Kilpeläinen** (15.1.1922 – 21.2.1987) ELK
- * **Martti Kalevi Kilpeläinen** s. 26.5.1942 ELK, Viri
- * **Otto Emil Kilpeläinen** (4.6.1885 – 23.12.1932) ELK
- * **Aarne Olavi Kilpeläinen** (6.11.1911 – 20.7.1941)
- * **Matti Kalevi Kilpeläinen** (5.7.1915 – 13.9.1998) WU, ELK, PKP
- * **Heikki Kalevi Kilpeläinen** (27.4.1941 – 25.10.2008) PKP

PERÄ-KILPELÄ

Olli Fredrik Kilpeläinen (11.6.1859 – 24.5.1945)

- * **Armas Kilpeläinen** (8.6.1888 - 26.10.1967) ELK
- * **Eero Olavi Kilpeläinen** (25.11.1922 – 30.9.2009) ELK
- * **Juha Tapio Kilpeläinen** s. 5.6.1954 ELK, PKP, Viri

- * **Veli-Matti Kilpeläinen** s. 7.6.1960 Viri, PKP, ELK
puoliso **Auli Päivikki Kilpeläinen** os. Pikkarainen s. 31.12.1960
PKP
- * Eeva Kaisa Mikkonen (18.5.1934 – 30.3.2015)
puoliso **Raimo Pekka Mikkonen** s. 29.6.1933 ELK, HaKi
- * **Antti Juhani Kilpeläinen** (13.6.1936 – 23.1.2007) ELK, OkuP
  - * **Ari Juhani Kilpeläinen** s.27.7.1963 OkuP. Sepot
puoliso **Tuula Irmeli Kilpeläinen** os. Koskisuu, s. 10.9.1964 OkuP
    - * **Arto Juhani Kilpeläinen** s. 18.7.1993 Sepot, JoMa
    - * **Arttu Sakari Kilpeläinen** s. 17.12.1996 Sepot, JoMa
- * **Riitta Maria Myller** os. Kilpeläinen s. 8.3.1966 OkuP, Manse
  - * **Tessa Maria Myller** s. 20.4.1995 JoMa
  - * **Henri Matias Myller** s. 15.4.1997 JoMa
- * **Olli Ilmari Kilpeläinen** (13.6.1936 – 24.11.2005) ELK
- * Anna Emilia Ropponen os. Kilpeläinen (19.5.1890 – 14.10.1958)
  - * **Eino Kalevi Ropponen** (16.2.1920 – 2.6.1997)
    - * **Lassi Juhani Ropponen** s. 4.1.1945 PKP
- * Sirkka Liisa Saastamoinen os. Ropponen (7.9.1924 – 27.6.2018)
  - * **Paavo Tapio Saastamoinen** s. 6.9.1947 PKP, LP. ToU, KiU
    - * **Tiia Tuulia Matikainen** os. Saastamoinen s.12.2.1974 ToU
puoliso **Miska Marko Kristian Matikainen** s. 15.2.1973
ToU, ToPo
  - * **Timo Tuomas Saastamoinen** s. 11.5.1979 ToU, ToPo, KiPa
- * **Eero Juhani Saastamoinen** s. 13.11.1950 PKP
puoliso **Ulla Irmeli Saastamoinen** os. Turunen s. 22.1.1950 PKP,
PuMu
- * **Veikko Olavi Ropponen** (28.10.1930 – 25.12.2013) ELK, PKP

UUDISTALO

Otto Kilpeläinen (15.2.1862 – 26.7.1937)

- * **Antti Kilpeläinen** (3.4.1899 - 6.12.1970) ELK
  - * **Jaakko Tapio Kilpeläinen** (27.10.1929 – 15.11.2019) ELK
    - * **Olli Matti Kilpeläinen** s. 13.6.1957 Viri, PKP
      - * **Jarkko Juhani Kilpeläinen** s. 21.5.1985 PKP, IPV, Lippo
  - * **Lassi Tapio Kilpeläinen** s. 25.5.1959 Viri, PKP, SiiPe, HaKi
    - * **Tiina Susanna Kilpeläinen** s. 29.5.1991 PKP, SiiPe, JyPe
- * **Paavo Antero Kilpeläinen** s. 26.3.1938 ELK, PKP, Viri

- * **Kalle Kilpeläinen** (27.1.1902 – 23.11.1999) ELK
  - * **Pauli Juhani Kilpeläinen** s. 31.3.1941 ELK, Viri, Hyrske
  - * **Mauri Ilmari Kilpeläinen** s. 6.8.1942 ELK
- * **Kalle Heikki Kilpeläinen** s. 17.11.1943 ELK, PKP, Viri, Hyrske
  - * **Lari Kalle Samuli Kilpeläinen** s..26.11.1979 PKP, Viri, ELK
    - * **Kalle Aapeli Kilpeläinen** s. 21.11.2004 PKP, PuPe
    - * **Elmo Anselmi Kilpeläinen** s. 28.4.2006 PKP. PuPe
    - * **Viljo Uolevi Kilpeläinen** s. 19.6.2012 PKP
- * **Otto Eemeli Kilpeläinen** (6.3.1904 – 2.10.1968)

SEURAT:

E-LK	Etelä-Leppävuiran Kiipperä	HaKi	Harjurannan Kisa
Hyrske	Heinäveden Hyrske	IPV	Imatran Pallo-Veikot
JoMa, KarMa	Joensuun Maila (Karjalan Maila)	JoU	Joroisten Urheilijat
JyPe	Jyväskylän Pesis	KiPa	Kiteen Pallo-90
KiU	Kiteen Urheilijat	Lippo	Oulun Lippo Pesis
LP	Loimaan Palloilijat	Manse	Mansen Pesäpallo
OkuP	Outokummuin Partio	PKP	Puurtilan Kisa-Pojat
PuMu	Helsingin Puna-Mustat	PuPe	Puijon Pesis
Sepot	Nurmeksien Sepot	SiiPe	Siilinjärven Pesis
Tarmo	Kolman Tarmo	ToPo	Tohmajärven Pomppu-91
ToU	Tohmajärven Urheilijat	Viri	Leppävuiran Viri
WU	Varkauden Urheilijat		

Tämä selvitys on kaikkien vapaassa käytössä. Lähetän sen mahdollisimman monelle suvun jäsenelle ja pyydän, että sitä toimitettaisiin niille, joita ei ole mainittu jakelussa tai sellaisille, jotka ovat ylipäättänsä asiasta kiinnostuneita. Lisäksi lähetän tämän Sukuseura Kilpeläinen ry:n puheenjohtajalle.

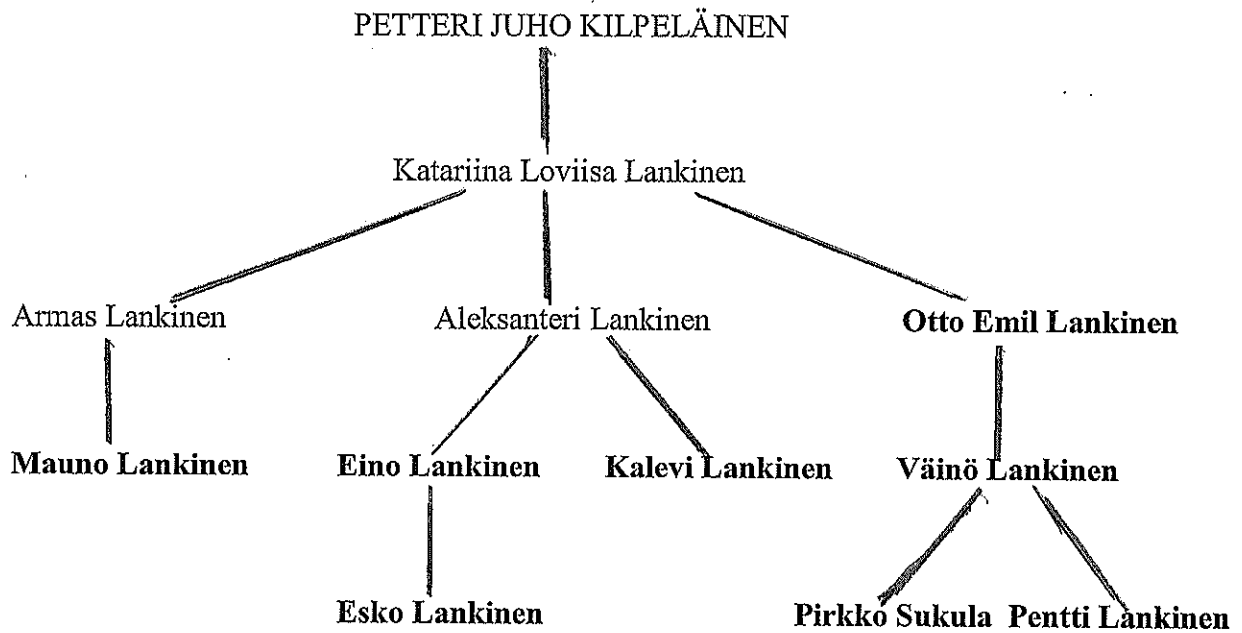
Tohmajärvellä 15.1.2021.

Paavo Saastamoinen
 Antintie 8, 82500 Tohmajärvi
paavo.saastamoinen@pp.inet.fi
 0500 674410

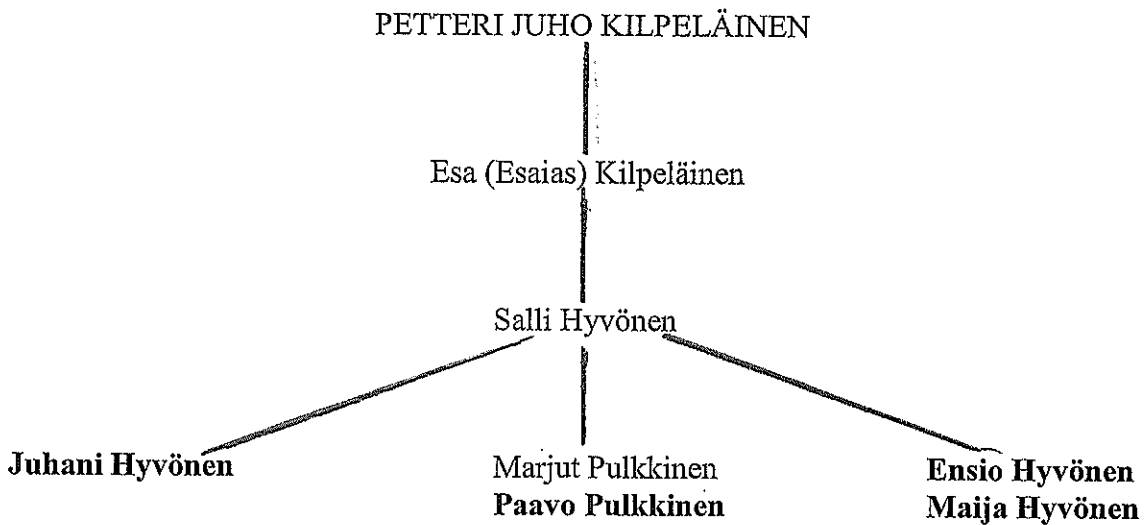
JAKELU;:

Pentti Lankinen	Juhani Hyvönen	Paavo Pulkkinen
Ensio Hyvönen	Tapio Tuovinen	Kalevi Kilpeläinen
Juha Kilpeläinen	Veli-Matti Kilpeläinen	Ari Kilpeläinen
Riitta Myller	Lassi Ropponen	Tiia Matikainen
Timo Saastamoinen	Eero Saastamoinen	Olli Kilpeläinen
Jarkko Kilpeläinen	Lassi Kilpeläinen	Tiina Kilpeläinen
Paavo Kilpeläinen	Pauli Kilpeläinen	Mauri Kilpeläinen
Heikki Kilpeläinen	Lari Kilpeläinen	Sukuseura Kilpeläinen ry

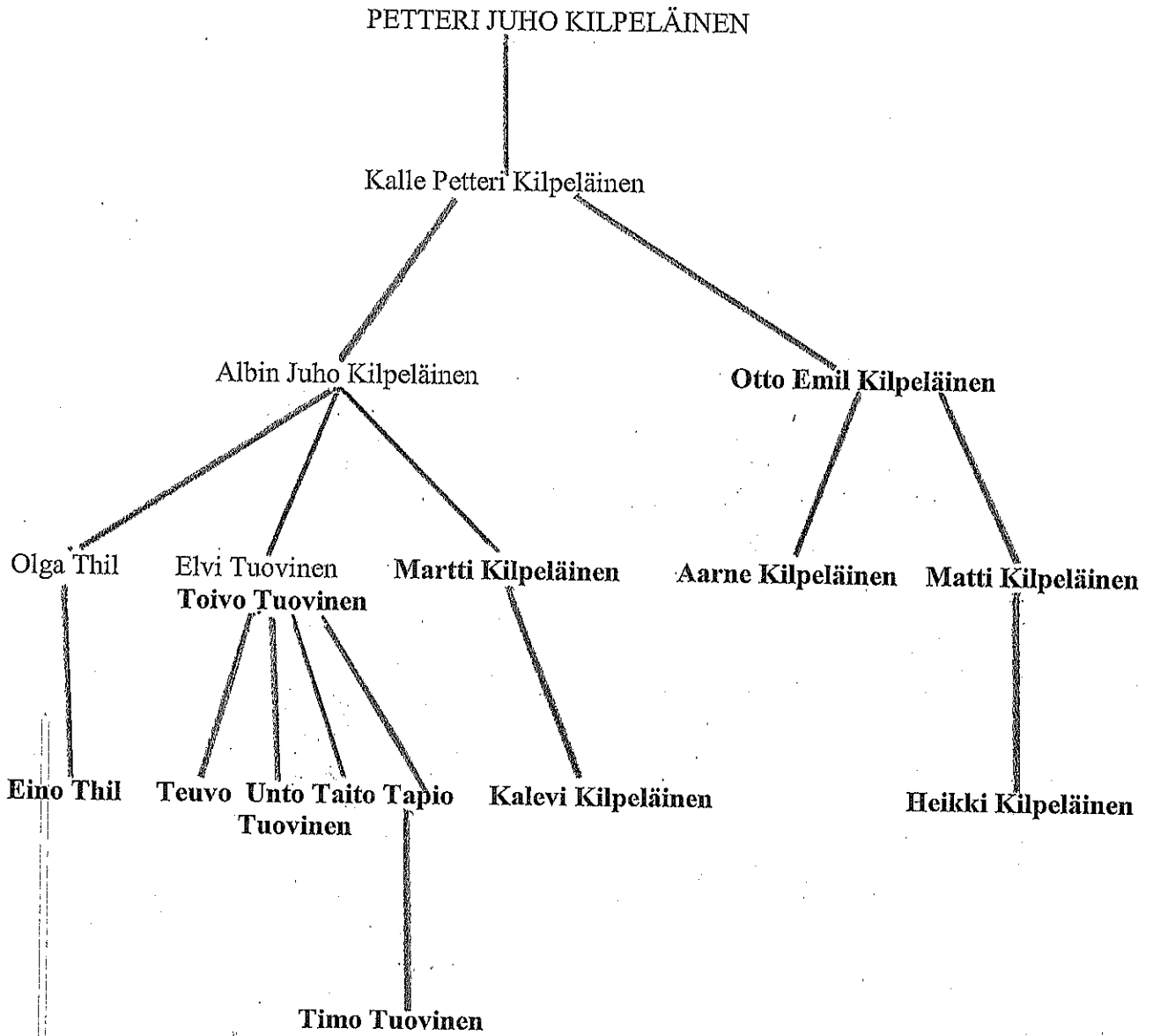
1. LANKILA

2. HARJURANTA

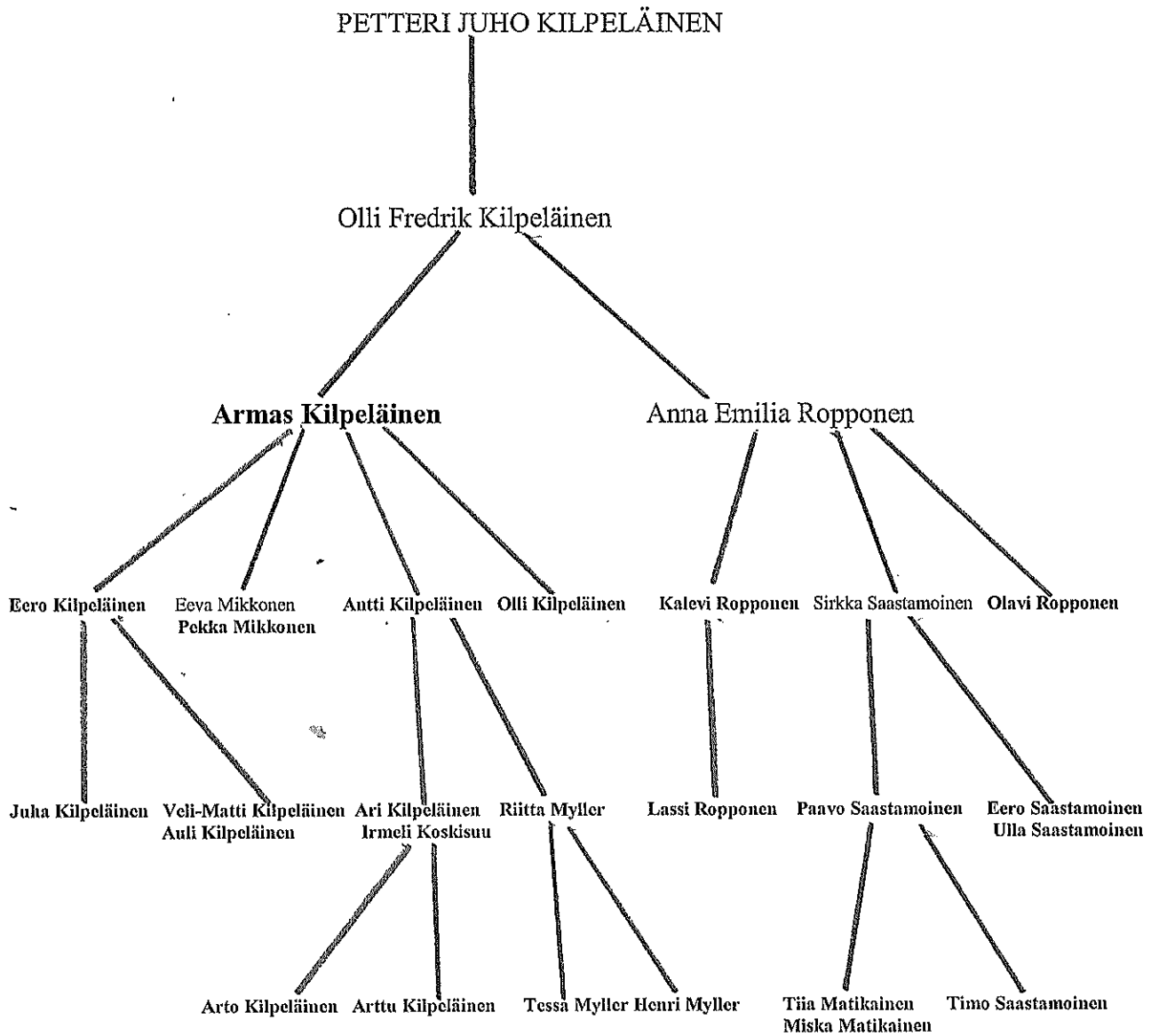

3. VATTUAHO

4. PERÄ-KILPELÄ

5. UUDISTALO

